

محل اوراقه:
درسمادنده باب عالی جاده سنده
دايره مخصوصه در

مُشَارَطَةُ الْقِيَمِ

۱۳۲۶

انظار:
مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنونيه قبول الاولاد
درج ايدىمى آثار اعاده و نماز

دين ، فلسفه ، ادبيات ، حقوق و علوم دن باحث هفته لق رساله در

مؤسلى : ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرفى اديب

تاريخ تأيىسى :

سنه لى التى آيافى

۱۱ محوز ۳۲۴

۳۵ ۶۵

۵۰ ۹۰

۵۰ ۹۰ غروشد

درسمادنده

ولايتده

ممالك اجنبىده

درسمادنده نسخه سى ۵۰ پاره در

قيرله دن مقوا بورو ايله كوندريليرسه سنوى
۲۰ غروش فضله آلنير.

درسمادنده پوسته ايله كوندريليرسه ولايات بىلى اخذ اولنور.

برنجى سنه

۲۸ ذى الحجه ۳۲۶ پنجشنبه ۸ كانون ثانى ۳۲۴

عدد : ۲۲

ای حیب اکرم! قبلرنده مرض نفاق بولونانلری دائماً کورورسک که آنلر مخالفلر محافله شتاپان اولورلر. کندیلرینی لوم ایدن مؤمنلرده « نه یاپه لم. ایلروده ملحوظ الوقوع فلاکت عظیمه نك بزده اصابتدن قوزقارز » دیرلر. یعنی سزه حصر محبت ایدرسه نك بزده خلاص اوله مایز، دیه مسلمانلری ده اخافه ایتک ایستلر.

بو آیت جلیله نك مقابله «فا»ایله تفریعی دلالت ایدیور که بومقوله ارباب نفاق آیت سالفه ده تحریم بیسورولان تولى باطلی التزام ایدن ظالمینک عینی اشخاصدر، اوزمره باغیه دن عبارتدر.

مناسترلی اسماعیل حق

نجائب قرآنیه

سوره هود: آیت - ۱۱۴ و ۱۱۳

« فاستقم كما امرت ومن تاب معك ولا تطغوا انه بما تعملون بصير. ولا تركزنوا الى الذين ظلموا فمسيكم النار وما لكم من دون الله من اولياء ثم لاتنصرون »

سن امر اولندیگ کی استقامت ایت، [صاقین جاده حقندن عدول ایتمه.] سنکله برلکده توبه ایدنلرده، [شرك و کفر دن توبه ایدوب ایمانده سکامشارک اولانلرده] استقامت ایتسونلر وطغیان ایتیمک، [حدی تجاوز ایتیمک. سزه امر اولنان مسالکدن، سزه تقدیر و تعیین ایدیلن حددن افراط و یاتفریط ایدرک انحراف ایله میک. اقتصاد امورک هرایکی طرفی مذمومدر] . علی التحقیق الله تعالی سزک ایتدکریکزی کورر، [کوررده سزه حسن وسوء اعمالکزه کوره مکانات و مجازات ایدر. شوخالده ذات ذوالجلالندن حذر اوزره اولک. آیت کریمه ده منصوص علیه اتباع واجب اولوب مجرد رأی ایله انحراف جائز اولدیغنه دلالت وار، چونکه مجرد رأی ایله انحراف طغیان وضلالدر. اما علل نصوصه تابع بولنان اجتهادک مقتضاسیله عمل، امر اولندیغی وجه ایله استقامت بایندندر، چونکه اجتهادی امر ایدن نصوص بونی ایجاب ایدیور] . ظلم ایدنلره ادنی میل ایله ده میل ایتیمک، [انلرله محبت و اختلاطدن حذر ایدک، انلرک زیارتنه کیتیمک، انلره تبصیب و مداهنه ایله میک، انلرک افعاله رضا کوسترمیک، اسملری کچدیکی یرده تعظیم و تجلی مشعر صورتله انلری یاد ایتیمک.] اکر بویه یاپارسه کز عاقبت [سزی آتش] دوزخ [مس ایدر، حالوکه] سزی عذاب جحیمدن تخلص ایدر [الهندن بشقه ولی و ناصر لریکز اولدیغندن] شاید سز ظلم ایدنلره ادنی میل ایله اولسون میل ایدرسه کز [صکره] ذات الوهیتندن [یاردم کورمرسکزر.]

بناءً على ذلك « ما يتوقف عليه الواجب فهو واجب » قاعده سنی بیانلر نزدنده ترقی و تعالی مدنی لوازمندن، سعادت بشریه مبادی، وسائلمدن معدود هر هانکی برشیتک وجائب دینی، وظائف اسلامییه. مزدن استثناسی قابل اولمیه جنی بلا تردد مسلم اولمق طبیعیدر. بوتسلیمه جهل و مکابره دن بشقه مانع تصور ایدم سزه ک معذور کورولمیز. چونکه اورته ده منطق وار.

(تلخیص مقال، توضیح استدلال)

« لا یخذ المؤمنون » آیت جلیله سی ولایت غیر مشروعه، موالات غیر جائزه حقنده شرط معتبر اولان قییدی صورت واضحه ده حاوی بولمسی حسیله اونک معنای صحیحنی پک آچیقندن تعیین ایتکده در. ایشته بوندن طولانی مقام استدلالده بو آیت کریمه یی اساس طوتدق، سرنامه مقال اتخاذا ایله دک.

خصمای ملتک، « اسلامیت ملل سائر ایله عقد ولایت و اخوته مساعد دکلدرد » دییه افک و افترایه، تزویرات مفسد تکارانه یه تصدی ایدن ارباب ملتک تمسک ایتدکری سوره مائده ده کی « یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا الیهود والنصارى اولیاء » آیت کریمه سنک اومدغای باطله دلیل اولمیه جنی ده افادات معروضه مزله کسب وضوح ایدیور.

زیرا کز صدر آیتده مذکور « اتخاذا ولی »، کزک آخرنده « ومن یتولهم منهم فانه منهم ان الله لایهدى القوم الظالمین » نظم کریمنده کی « تولى » - که ظلم وعدوان عد اولنه رق منافی هدایت الهیه قانمشدر - اطلاقی اوزرینه، حقوق انسانیت و اصول الفت و معاشرته رعایت معناسنه محمول اوله ماز. [چونکه بونک مشروعتی نصوص عنیده دلالتیه ثابتدر. آنلرک بری بالاده مذکور « لاینها کم الله عن الذین لم یقاتلوکم فی الدین » نظم جلیلیدر. [۱] بری ده « فان اعتزلوکم فلم یقاتلوکم والقتوا الیکم السلم فاجعل الله لکم علیهم سبیلاً » نص کریمیدر. معنای شریفی: اکر خصما کز خصوصتدن اعتزال ایله مقاتله کزدن کف یدایدلر، صلح و آسایش آرزوسنده بولنورلرسه الله تعالی سزه اونلرک اوزرینه سبیل تسلطی سد ایتیش، هیچ بر صورتله تجاوزه میدان براقامشدر.] بلکه قاعده مقرره اصولیه یه توفیقاً مقیده یعنی مؤمنلره خیانت غرض فاسدیه دشمنلریله موالات معناسنه حمل اولمسی امر ضروریدر. چونکه حادثه ایله حکم متحد اولدقده بالاتفاق مطلق مقیده حمل اولنور. خفیه ایله شافیه بایندده کی اختلاف حادثه و یا حکمک باشقه باشقه شیلردن عبارت اولمسی صورتنده در.

هیچ شبهه یوقدر که بومنی عنه اولان، مغایر خصلت ایمان عد اولونان « تولى » انحق منافقلرک، کسوه اسلامیتله نستر ایدن بدخواهلرک حال و شانیدر. نصل که بو آیت جلیله یی ولی ایدن « فترى الذین فی قلوبهم مرض یسارعون فیهم یقولون نخشى ان تصیینا دائرة » نظم عالسی ده بو حقیقی اعلان ایتکده در. معنای شریفی:

[۱] کچن نسخه لرده کی مواعظ قسم مزه مراجعت.

تفسیر کشافده شویله ذکر اولمشدر :

« حکایه ایدرلرکه خلفاء عباسیه دن موفق بالله برکون جماعتله نماز قیلارکن امام اولان ذات [ولا ترکنوا الی الذین ظلموا] آیتی اوقومسیله موفق دوشوب بایلیور ، نه دن صکره کندیسنه کانیجه سینی صورارلر . دیرکه بووعد الهی کندیسندن ظلم صادر اولمش کیمسه یه جزئی میل ایدنلر حقنده در ، یا ظلمی اعتیاد ایدن ظلمه یه نه اوله جق؟ ایسته بو تفکرله کندمدن کچدم .

مشاهیر فقها ومحدثین دن ابو بکر الزهری بعض ظلمه ایله دوشوب قالدقار ایمش . اخوان دیندن بری کندینه شویله یازمش : یا ابا بکر ! الله تعالی بزى ده سنی ده فتن وفساد دن محافظه بیورسون . سن برحاله دوجار اولدک که سنی میلنلره بو حالدن خلاص بولماقک ایچون جناب حقه دعا ونیاز ایتک واجب اولمشدر . سن پیرفانی وخدای متعال سکا کتابی ویغمبرینک سنت سنیه سنی تعلیم وتفهم ایله مستغرق نعم الهی اولدک . حضرت یزدان علمادن بوسنک سالک اولدیغک یولده عهد وميثاق المدی . جناب رب عزت کتاب کریمنده [لتیننه للناس ولا تکتمونه] بیوردی . باق بو تاکید علی التاکیدلرده کندیکه کل . بیلپورمیسک سنک ارتکاب ایتدیگک معاصی نک اقلی و یوکلندیگک بارک اخفی بودرکه ظالمک وحشتی مبدل انس ایتدک . ادای حق ایتیمان وباطلدن مفارقت ایلمیان کیمسه لره تقرب ایله راه غوایتی تسهیل ایلدک . یانلرینه آلدقاری کوندنبری سنی بارکران آلتیه قوشدیلر ، اوزرکده دکرمن طاشی چویریورلر . ظلم وغدرلرینی ، مسلك مدخوللرینی ترویج ایچون سنی آلت اتخاذ ایتدیلر ، سنکله علمایی شک وشبههیه دوشوردیلر . سنکله قلوب جویلاهی صید ایدیورلر ، واقف لدنیات اولیان خلق سنک کی مظنه دن طانمش برینی آنلرک یاننده کوردیکنه آلدانه رق اوکمراهرک صلاح حالرینه ذاهب اولیور . او ظلمه سنی خراب ایتدکلرینه نسبتله نه قدر آرمعمور ایتدیلر ، اغزکه آلدقاری لقمه یه مقابل سنک دینکی نه قدر نه قدر افساد ایلدیلر . سن ، حقارنده خدای ذی انتقامک [فخلف من بعدهم خاف اضعوا الصلوة واتبعوا الشهوات فسوف یلقون غیا] بیوردی کروهه داخل اولدیگکه شبهه می ایدیورسین ؟ سن اول علام الغیوب ایله معامله ایدیورسین که ذات خداوندی سنک خفی و جلی احوالکدن غافل دکدر . سنک اعتقادکه خسته ک طاری اولمشدر ، مداوات ایتلمیسک وسفر آخرت کورندیکندن یول حاضرلنی کورملی سین . خداوند جهانیه زمین وآسمانده هیچ برشی خفی دکدر والسلام .

نبی مجتبی علیه افضل التحایا افندمز : [ظالمک بقای عمرینه دعا ایدن محقق روی ارضده الله عصیان ایتک ایستدی] بیورمشدر . برظالم بربر و بیابانده صوسزلقدن هلاکه تقرب ایتشیدی . سفیان ثوری یه : بوکا براز صوایچورلم می دیه صوردیلر . سفیان : خایر .. دیدی . اولور دیدیلر . براقک اولسون دیدی . » . انتهى

سوره انعامده واقع « فقطع دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله رب العالمین » نظم جلیلنک تفسیرنده مفسرین کرام ظلمه نک هلاکی آنلرک سوء اعمال وافعالندن اهل ارضی تخلص ایده جکی جهته شایسته

جناب منزل الفرقان شرح وعد ووعیدهه اظناب بیوردقدن صکره بو آیت کریمه ده نبی ذیشانیه « فاستقم کما امرت » دیه امر ایدیور . بوکله قدسیه جوامع التکلمدن برکله جامعده درکه عقائد واعماله متدائر هرشیته شاملدر . اوشی ایستر ذات رسالتابه مختص ، ایستر تبلیغ وحیه و بیان شرائعه متعلق اولسون . فقط استقامت حقیقیه پی تمیز ایدوب عهده سندن کلک جدأ مشکلددر . چونکه افراط وثفریط بیونده بولنان صراط مستقیم ، کولکه ایله ضیا آره سنی فصل ایدن خط مستقیمه آندیرر . کولکه نک کنار یله ضیانک کناری بری بریله تلاقی ایدوب ده نظر حسده فرق اولماز درجه بری برینه قاربشججه حس اوخط مستقیمی آخردن تمیز ایدر درجه ادراک ایده مدیک کی صراط مستقیمیه ده تمیز غایتله دشوادر . تمیز اوانسه بیله ایکی طرفدن برینه میل ایتکسزین اوزرنده ثبات ایتک متانت کوسترمک ده فوق الحد مشکلددر . شهسز بومقام بک دشوار اولدینندن ناشی درکه ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلری [جناب رسول خدایه قرآن کریمک هیچ بریرنده بو آیتدن ده شدتلی ده دشوار بر آیت نازل اولدی . بونکچوندرکه ذات رسالتاب افندمز « شیبتنی هود والواقه واخواتهما » بیوردی] دیمشدر . نبی سوره هود ایله سوره واقعه و بویکی سوره نک امثالی اولوب امر اولندیگی وجه ایله استقامت ایدلمسی فرماتی محتوی بولنان سورملر اختیار لاتدی ، دیمکدر . شویله ده روایت اولندی که صحابه کرام : یارسول الله ذات نبوتناه که اختیاراق بک چابک چوکدی ، دیلر یله مشکات درخشان نبوتدن « شیبتنی هود » صادر اولمشدر . بعضیلری نقل ایتدی که بر کیجه سرور انام علیه الصلاة والسلام افندمزی عالم منامده کوردم . دیدم که « شیبتنی هود » بیورمشسین . ذات رسالتا بکدن بویله روایت اولنیور . بو روایت صحیح می در ؟ اوت .. بیوردیلر . صکره دیدم که بوسوره نک قننی جهتی ذات نبوتناه کی اختیار لاتدی ، بوسوره ده انبیای سالفه یه و هلاک امه دائر قصه لر وار ، بونلرمی ؟ بیوردیلر که خایر بونلر دکل ، نبی اختیار لاتان سوره مذکورده واقع « فاستقم کما امرت » فرمائی در .

« ولا ترکنوا » رکوندن نهی در . قعود وزننده رکون : میل یسیر معاشنه در . کندیلرینه رکون ایدلمسی نهی اولنان کیمسه لرایسه « الی الذین ظلموا » دیه فعل صیغه سیله ذکر بیوریلوب اسم اوله رق [الی الظالمین] صورتنده ایراد اولنماش . معلومدر که فعللر حدوته ، اسملر استمراره دلالت ایدر . شوخالده کندیلرندن احیاناً ظلم صادر اولان کیمسه لره بیله ادنی میل ایله دخی میل ایتکدن نهی واقع اولمش اولیور . ایمدی بعض احوالده نادراً کندیلرندن ظلم صادر اولان اشخاصه ادنی میل ایله اولسون میلدن نهی اونور و اومقوله اشخاصه جزئی بر میل ایدنلر شدتله تهدید ایدیلورسه آرتق ظالملره یعنی ظلم ایله مألوف ومعروف اولان ظلمه یه رکون ایدنلر و صکره انلره میل کلی ایله میل ایدنلر و ده صکره ظلمه نک بالذات کندیلری نه اوله جقدر ، دوشونملی ! بو آیت جلیله ظلمدن نهیده واندن طولای تهدیده تصور اولنه بیلن انذارات و اخطاواتک الک بلیغی در .

حدوثنا برنمیت جلیله اولدیغنه بو آیت دلالت ایدر ، دیشلردر .
شیخ علی السمرقندی قدس سره حضر تلرینک بحر العلومندن
تقلاً روح الیایند شویله مسطوردر :

« مرویدر که جناب حق یوشع بن نونه : بن سنک اخیار قومندن
قرق بیک واشرا اردن التمش بیک کشتی هلاک ایددجکم ، دیه وحی
بیوردی . یوشع دیدی که یارب ! اخیار نه یایدیلر که انلری ده هلاک
ایددجکسین ؟ جناب حق بیوردی که آنلریم غضم ایچون غضب ایتدیلر .
اشرار ایله دوشوب قالدیلر ، آنلر ایله ییوب ایچدیلر . بونکله نمایان
اولور که ظلمه یه لوجه اده انض و غضب واجبدر . رعایا و بریاده و برآ
و بحرأ جمیع اقطار ارضده فسادک ظهوری آنجق بلوکک بوزلمسیله در ،
بوده ایلاک اول اهل علمک بوزلمسندن نشأت ایدر . زیرا قضاء سوء
و علماء سوء اولمیه ایدی حکمدارانک طریق حقندن عدولی آلاشوردی .
بالکه هر عصرده اهل علم حق وعدل و منع ظلم اوزرینه یکدست
وفاق اولوب بو خصوصده علی الدوام بذل جهد و مقدرت ایتسهر
حکمداران مسلک صوابدن عدوله جرأت ایتزلر ایدی ده جور و ظلم
انلر آرسندن بالکلیه محو و مضمحل اولوردی . بونکته یه مبنی در که
خواجه عالم صلی الله علیه و سلم افندمز [لاتزال هذه الامة تحت ید الله
و کفنه ما لم یمالی قراءها امراءها] بیورمشدر که دانشمندان امت
امراء امته جور و ظلمده مظاهرت ایتدکجه بوامت تحت عنایت و حمایه
الهیده قاله جقدر ، دیمکدر . »
انتهی

بزده دقت ایدم ، اعمال و افعالمری تصحیح ایلیم ، جناب
حق توفیقی رفیق ایدر .

برکت زاده : اسماعیل حق

فلسفه اسلامیة :

اثبات واجب

—۳—

مسلک غایت اوزره اثبات واجب

[بومسلک ایله آتیا ذکر اولونه حق مسلک اختراع اوزرینه اثبات
واجب ، مسلک قرآن در . قرآن کریم بویکی مسلک اوزرینه اثبات
واجب و توحید باری یه پک چوق آیات بینات ایله استدلال ایتکده در .
اثبات واجب خصوصنده سرد اولونان مسالکک اک مقبولی بویکی
مسلک در . چونکه بتون امور دنیویه و اخروییه رهبر نجاتمز آنجق
قرآن در . اونک بیاناتی ایسه اوضح الیانات در . زیر الفظیله ، معناسیله ،
بتون افاده سیله اهر معجزات در . بناء علیه مطالب یقینیه نک اک مهمی
اولان « اثبات واجب » مطلب اهمی بو کتاب میندن اقتباس ایتهمز
الزم در .

علمای متکلمینک اثبات واجب ایچون سرد ایتدکری حدوث
وامکان مسلکری دخی بو کتاب مینک بیاناتنه مخالف اولمایوب ،
بلکه آندن مقتبس ایسه ده ، بواقباس اشارت و دلالت اعتباریله در .
یعنی بومساکلر قرآن کریمک اشارتندن و دلالتندن اقتباس

اولونمشلردر . حالبوکه مسلک غایت ایله مسلک اختراع ، قرآن معجز
بیانک نیجه آیات بیناتنک صراحتندن اخذ اولمشلردر . بوسبیلله
شویکی مسالکک مسالک سائریمه رجحانی شهسز اولدیغندن ، اشبو
مقاله ده بویکی مسلکک دخی بروجیه آتی بیانه شروع ایدیورز :
« غایت » لغتده : برشیتک طرف و نهایتی معناسنده در . اصطلاحده
برفعله ترتب ایدن حکمت و مصلحت دیمک در . برفعله ترتب
ایدن حکمت و مصلحت اوفعلک طرف و نهایتنده حصوله کلدیکی ایچون
آکا غایت تسمیه ایدمشدر .

« غایت » ک معناسی بو اولدینی معلوم اولدقده دیرزکه : بوعالم
امکانده هر شیتک خلقتنه بر حکمت و منفعت ترتب ایدیور . حکمت
و منفعتدن خالی هیچ برشی کورولیور . بومسئله ده بتون حکما و عقلا
اتفاق ایدیور . از جمله اجرام علوییه نک انواریلله جمیع مخلوقات نشوونما
بولیور . کره ارض ، پیکی اولان قر ایله برابر شمسک اطرافنده
دور ایدیور . انلرک بودورلریله ازمان و اوقات حاصل اولیور . ارضک
دوریلله موسملر ، سنه لر ، قمرک دوریلله آیلر حصوله کلیور . صوکر
بواوقات و ازمان بتون حیوانات و نباتاتک اسباب حیاتیه سندن اک مهمی
تشکیل ایتدیکی کبی بونلر ایله بتون مصالح اتم دخی کسب انتظام
ایلیور . کره ارض ۲۴ ساعتده برکره کندی محوری اوزرنده دور
ایدیور . آنک بودوریلده انسان و سائر حیوانلرک مدار معیشتلری
اولان ایام و باعث راحتلری بولونان لیالی وجوده کلیور . دائماً تنفس
ایتدیگمز هوای اسیمینک ده نیجه فوائد عظیمه یی محتوی اولدینی
کورولیور . بالتنفس داخله و آق جکره واصل اوله رق قانی تمیزلیور ،
وبوسبیلله حیات آنکله ادامه اولونیور ، وهرشیدن زیاده آکا احتیاج
مس ایدیور ، حتی بونک ایچون هوا غایت چوقدر : ۵۰ الی ۶۰ کیلو
مترویه قدر نخنی تخمین اولونمقده در . کذا بوهوانک برچوق اسبابدن
ناشی طالع له نسبیله ریا حاصل اولیور . بوریا حبلوطلری سوق ایدیور .
صویه احتیاجی اولان لرله یاغورلر یاغدیمرق اورالر حیات بخش
ایلیور . بوندن باشقه ریا ح اعضای تذکیریه دن اعضای تأنیه ماده
تلقیحی نقل ایله میوملری تلقیح ، حرارتی تعدیل ، هوالری تجدید ،
کملری تحریک ایلیور . البحارک خلقتنه دخی عدوا حصادن خارج نیجه
منافع ترتب ایدیور . از جمله بیکلرجه انواع حیوانات آنده تعیش ایلیور .
صوکر ابو حیوانلرک برچو غندن انسانلر مستفید اولیور . انسانلرک بر قسم
مهمی بالقله تأمین معیشت ایتدکری کبی ، دکزلردن اخراج ایلدکری
نیجه ذی قیمت اشیا سایه سنده توسیع تجارت و تزئید ثروت ایلیور .
کذا دکزلر کندیلری ده سهولتله سیرسفائنه صالح بر صورتده یارادلمش
اولدقنندن بوسایه ده دخی انسانلر ایچون پک چوق منافع حصوله
کلیور . مثلاً : اقضای شرق و اقضای غربده بولنان امتعه و اشیا
یکدیگره نقل اولنه رق انواع تجارت حصوله کلیور . حتی بوکون
تجارتک اک بیوکنی تجارت بحریه تشکیل ایدیور . یینه بوسایه ده
بتون بلادک صنایع و معارفی بربرینه انتقال ایدرک مدنیت کوندن
کونه ترقی و تزاید ایلیور . کذا شمسک روی زمینه نشر ایتکده